

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, J. Lelevelio g. 6, LT-01103 Vilnius,

tel. (0 5) 203 4696, el. p. info@enmin.lt, <http://www.enmin.lrv.lt>, elektroninio pristatymo dėžutės adresas 302308327

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2026-01-

Nr.

PAKARTOTINAS LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMŲ PROJEKTŲ TEIKIMAS

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija pakartotinai teikia Vyriausybei svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. balandžio 3 d. nutarimo Nr. 233 „Dėl Atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmokos ir paramos vietos bendruomenėms lėšų administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo ir atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmokos administratoriaus paskyrimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas Nr. 1) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. spalio 19 d. nutarimo Nr. 1049 „Dėl Reikalavimų asmenims, siekiantiems įgyti bei įgijusiems teisę plėtoti ir eksploatuoti atsinaujinančius energijos išteklius naudojančias elektrines jūrinėje teritorijoje, ir jūrinės teritorijos tyrimų bei kitų veiksmų atlikimo išlaidų kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas Nr. 2) (toliau kartu – Nutarimų projektai), patikslintus pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės Teisės grupės 2026 m. sausio 16 d. išvadoje Nr. NV-120 pateiktas pastabas ir pasiūlymus. Pastabos ir pasiūlymai, į kuriuos atsižvelgta iš dalies, pateikti derinimo pažymoje.

Nutarimų projektų tikslas – tinkamai įgyvendinti 2025 m. lapkričio 20 d. priimtus Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 13¹, 22 straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XV-559 (toliau – AIEĮ Nr. XV-559) ir Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 3, 5, 6, 11, 13, 14, 20¹, 20², 22, 30, 32, 48, 49, 51 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 13¹, 20³ straipsniais įstatymo Nr. XIV-1169 18 straipsnio pakeitimo įstatymą Nr. XV-559 (toliau kartu – Įstatymai) bei užtikrinti sklandų atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įmokos (toliau – gamybos įmoka) administravimą.

Esminiai Nutarimų projektais teikiami pakeitimai:

1. Atsižvelgiant į tai, kad AIEĮ Nr. XV-559 buvo suvienodintos vartojamos sąvokos ir įtvirtinta, kad gamintojai, eksploatuojantys elektrines jūrinėje teritorijoje, taip pat kaip ir gamintojai, eksploatuojantys elektrines sausumos teritorijoje, mokės gamybos įmoką, keičiamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. balandžio 3 d. nutarimo Nr. 233 „Dėl Atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmokos ir paramos vietos bendruomenėms lėšų administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo ir atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmokos administratoriaus paskyrimo“ (toliau – keičiamas nutarimas) pavadinimas.

2. Nutarimo projektu Nr. 1 į keičiamo nutarimo reguliavimo sritį įtraukiamos savivaldybės, kurioms bus skiriamos gamintojų, laimėjusių Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 22 straipsnio 9 dalyje arba 22¹ straipsnio 3 dalyje nurodytą konkursą, gamybos įmokos lėšos. Nustatoma fiksuota norma įmokos administratoriaus išlaidų kompensavimui, įtvirtinama gamybos įmokos lėšų paskirstymo tvarka, papildomai įtvirtinamas kontrolės mechanizmas nurodytoms savivaldybėms.

Atkreiptinas dėmesys, kad keičiamame Atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmokos ir paramos vietos bendruomenėms lėšų administravimo tvarkos apraše (toliau – Gamybos įmokos aprašas) ankstesniais pakeitimais 2024 m., kai buvo pagrįstų argumentų, dėl įmokos administratoriaus patiriamo gamybos įmokos administravimo nuostolio, buvo nustatyta, jog patirtas

nuostolis gali būti kompensuojamas, tačiau tik dėl gamybos įmokos lėšų, surinktų iš gamintojų, veikiančių sausumos teritorijoje.

Pirmaisiais gamybos įmokos administravimo metais buvo vertinama, kad gamybos įmokos administratorius - Aplinkos projektų valdymo agentūra, gali patirti nuostolių, nes pirmaisiais gamybos įmokos administravimo metais surenkamų gamybos įmokos lėšų gali nepakakti administravimo funkcijoms atlikti, todėl buvo vertinama, kad nuostolio kompensavimas yra tikslingas ir reikalingas, siekiant užtikrinti įmokos administratoriaus atliekamų funkcijų įgyvendinimą. Tačiau tam, kad nebūtų piktnaudžiaujama ir siekiama gamybos įmokos lėšas administruoti kuo mažiausiomis sąnaudomis, buvo įtvirtinta 5 proc. sąnaudų padengimo riba.

Pasibaigus pirmiesiems gamybos įmokos administravimo metams, Aplinkos projektų valdymo agentūros duomenimis, lėšų gamybos įmokos administravimui iš surinktų gamybos įmokos lėšų nepakanka sąnaudoms padengti, nes gamybos įmoką mokėjo tik gamintojai, kurie leidimus gaminti elektros energiją gavo po 2023 m. liepos 8 d., todėl Gamybos įmokos apraše buvo siūloma palikti nuostatą, kad gamybos įmokos administratorius turi teisę kompensuoti pirmaisiais 3 metais, skaičiuojant nuo 2025 metų, patirtą nuostolį iš kitų ir po jų eisiančių kalendorinių metų, kol bus kompensuoti visi patirti nuostoliai. Tačiau kiekvienais kalendoriniais metais administruojant gamybos įmoką, administravimo kaštai, įskaitant patiriamų nuostolių sumą, neturėtų viršyti 5 proc. Pažymėtina, kad informacinės sistemos pritaikymo gamybos įmokos modeliui išlaidos kompensuojamos papildomai.

Gamybos įmokos aprašas papildomas nuostatomis, kad gamintojų, eksploatuojančių jūrinėje teritorijoje įrengtas elektrines, mokamų gamybos įmokų administravimui nustatoma 1,5 proc. fiksuota norma, kuri užtikrins, kad nesusidarytų nuostolis.

3. Įgyvendinamos AIEĮ Nr. XV-559 nuostatos dėl gyventojų pakeitimo į namų ūkius.

Nutarimo projektu Nr. 1 siūlomais pakeitimais nenustatomi iš esmės nauji teisiniai santykiai, o įgyvendinant AIEĮ Nr. XV-559 nuostatas, patikslinamas galiojantis Gamybos įmokos aprašas. Gamybos įmokos aprašo įgyvendinimui valstybės biudžeto lėšų skirti nereikės, kadangi Gamybos įmokos administratoriaus funkcijos finansuojamos iš elektros energijos gamintojų surenkamų gamybos įmokos lėšų, tam yra skirta Gamybos įmokos apraše nustatyta fiksuota norma. Atsižvelgiant į tai, kad Gamybos įmokos apraše reglamentuota gamybos įmokos lėšų apskaičiavimo, surinkimo, administravimo ir išmokėjimo tvarka nėra iš esmės keičiama, papildomi informacijos pateikimo įpareigojimai valstybės ir savivaldybės institucijoms nėra nustatomi. Gamybos įmokos aprašo pakeitimai yra įstatymo, kuriame jau nuo 2023 m. buvo įtvirtintas įpareigojimas elektros energijos gamintojams mokėti gamybos įmoką, įgyvendinamasis teisės aktas, todėl vertinama, kad siūlomi pakeitimai neturės poveikio ekonomikai.

4. Nutarimo projektu Nr. 2 siūloma patikslinti Reikalavimų asmenims, siekiantiems įgyti bei įgijusiems teisę plėtoti ir eksploatuoti atsinaujinančius energijos išteklius naudojančias elektrines jūrinėje teritorijoje, ir jūrinės teritorijos tyrimų bei kitų veiksmų atlikimo išlaidų kompensavimo tvarkos aprašo 37.2 ir 37.3 papunkčius, bei jį papildyti 37¹ punktu, siekiant užtikrinti, kad VŠĮ Lietuvos energetikos agentūrai, vykdančiai konkurso laimėtojų priimtų įsipareigojimų vykdymo priežiūrą, būtų pateikiama aktualiausia informacija, galinti turėti įtakos projekto įgyvendinimui. Nutarimo projektu Nr. 2 taip pat siūloma papildyti Reikalavimų asmenims, siekiantiems įgyti bei įgijusiems teisę plėtoti ir eksploatuoti atsinaujinančius energijos išteklius naudojančias elektrines jūrinėje teritorijoje, ir jūrinės teritorijos tyrimų bei kitų veiksmų atlikimo išlaidų kompensavimo tvarkos aprašo 46 punktą ir jame nustatyti terminą, per kurį konkurso laimėtojas turi sumokėti jam skirtą baudą, jei tokia skirta nurodyto aprašo ar Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 22 straipsnio 38 dalyje nustatytais atvejais.

Nutarimo projekte Nr. 2 siūlomais pakeitimais nenustatomi iš esmės nauji teisiniai santykiai, tačiau sudaromos prielaidos tiek trumpuoju, tiek ilguoju laikotarpiu greičiau reaguoti į konkurso laimėtojo pateikiamą informaciją apie pokyčius, vykstančius įgyvendinant jūrinių elektrinių plėtros projektą, ir imtis veiksmų, taip užtikrinant VŠĮ Lietuvos energetikos agentūros vykdomos priežiūros efektyvumą. Siūlomi pakeitimai neturės įtakos valstybės finansams, neturės poveikio valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms vykdančioms savo pagrindinę veiklą, taip pat neturės poveikio

ekonomikai, kadangi siūlomų pakeitimų įgyvendinimui valstybės lėšų nereikės, naujų funkcijų savivaldybėms nenustatoma ir naujų reikalavimų veiklos vykdymui ar mokesčių nenustatoma.

Vadovaujantis Ūkio subjektų administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo metodika¹, Įstatymais sukeliamos administracinės naštos pokytis ūkio subjektams ir Teisės aktu sukeliamų arba teisės akto projektu galimų sukelti ūkio subjektų prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų apskaičiavimo ataskaita buvo parengta derinant Įstatymų projektus ir suderinta su Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, pakartotinai ataskaita nerengiama.

Nutarimų projektais nesiūloma perkelti ar įgyvendinti Europos Sąjungos teisės aktų.

Teikiami Nutarimų projektai nėra notifikuotini Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Nutarimų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo bei Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Nutarimų projektuose neapibrėžiamos sąvokos ir jas įvardijantys terminai, kurie turėtų būti įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Nutarimų projektai atitinka Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2025 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. XV-439 „Dėl Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

Nutarimų projektai skelbiami Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Nutarimo projektai buvo suderinti darbo tvarka su pastabas teikusiomis institucijomis ir svarstyti tarpinstituciniame pasitarime 2026 m. sausio 20 d.

Nutarimų projektus parengė Energetikos ministerijos Tvarios energetikos politikos grupė (grupės vadovas Aurimas Salapėta, tel. +370 602 46 552, el. p. aurimas.salapeta@enmin.lt, tiesioginiai rengėjai – vyresnioji patarėja Brigita Banuškevičė, tel. +370 656 76 511, el. p. brigita.banuskevica@enmin.lt ir patarėja Jevgenija Jankevič tel. +370 602 47 359, el. p. jevgenija.jankevic@enmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas Nr. 1, 13 lapų.
2. Nutarimo projekto Nr. 1 1 priedas, 2 lapai.
3. Nutarimo projekto Nr. 1 2 priedas, 1 lapas.
4. Nutarimo projekto Nr. 1 3 priedas, 2 lapai.
5. Nutarimo projektas Nr. 2, 2 lapai.
6. Nutarimo projekto Nr. 2 lyginamasis variantas, 3 lapai.
7. Derinimo pažyma, 2 lapai.

Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas

J. Jankevič, tel. +370 602 47 359, el. p. jevgenija.jankevic@enmin.lt

¹ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 11 d. nutarimu Nr. 4 „Dėl Ūkio subjektų administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo metodikos patvirtinimo“